

Täysistunto

Torstai 12.9.2024 klo 16.00—19.21

2.5. Suullinen kysymys jokihelmisimpukan suojelusta (Tiina Elo vihr)

Suullinen kysymys SKT 137/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Suomea ovat viikkokaupalla puhuttaneet metsäteollisuuden aiheuttamat tuhot raakkujoilla. Raakkujen joukkotuho on johtanut laajoihin vaatimuksiin toimista, joilla vastaavat tapahtumat pystytään tulevaisuudessa estämään.

Hallitus, teiltä odotetaan nyt toimia. Toistaiseksi ainoa toimi on ollut ministeri Mykkänen kahvittelemassa ja käsiä puristelemassa metsäteollisuuden kanssa. Keskustelun jälkeen saimme kuulla, että metsäteollisuus on sitoutunut suojelemaan luontoa. Saimme kuulla, että se on sitoutunut jättämään raakkujen elinalueella 50 metrin suojavyöhykkeet. No, näitähän meille on uskoteltu jo aiemmin, mutta näiltä puheilta on väärinkäytösten myötä pudonnut pohja pois.

Kysynkin ministeri Mykkäseltä: miksi hallitus ei halua turvata Suomen uhanalaista luontoa lainsäädännöllä, vaan sille riittävät alan omavalvonta ja kauniit lupaukset, joita on aiemminkin räikeällä tavalla rikottu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.47 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin uskon, että on jokaisen suomalaisen, myös meidän metsää omistavien suomalaisten, etu, että puunjalostusketjun sitoumuksiin ja lupauksiin asiakkaille voi luottaa ja että me suomalaiset kyllä osaamme hoitaa metsiämme niin, etteivät uhanalaiset lajit tuhoudu. [Vihreistä: Ei osaa!] Tässä mielessä on minusta täysin luonnollista, että kun yhtiöllä on ollut vuosikausia sitoumus myös esimerkiksi uhanalaisen raakun, jokihelmisimpukan, suojaamiseen, niin tällaisen tilanteen edessä, kun on laiminlyöty, on syytä myös kysyä, onko sitoumus voimassa vai ei. Siihen yhtiöt ovat itse vastanneet, aivan kuten ministeri Essayah totesi jo viikkoja sitten. Siitä ei tarvinnut keskustella eikä keskusteltu nyt tiistaina, kun metsäjohtajia tapasin. Silloin keskustelimme ennaltaehkäisyyn ja valvonnan keinoista, lajitietojen saamisesta, satelliittivalvonnasta ja niin edelleen.

Mitä tulee sitten muihin lainsäädännön täsmentämisiin, vastuukysymyksiä tarkastellaan, ovatko ne riittävän selvät. Sinänsä tästä teosta voidaan tuomita neljä vuotta vankeutta, ja se on selvä luonnonsuojelurikkomus, mutta siihen ei ehkä vihreidenkään mielestä [Puhemies koputtaa] — mielelläni kuulen, jos on toinen näkemys — voi uhanalaisten laji-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 84/2024 vp

en suojelu pelkästään perustua, että aina on kartalla rajaukset olemassa. Me puhutaan saadoista [Puhemies koputtaa] metsäluonnon uhanalaisista lajeista, [Puhemies: Kiitoksia! — Puhemies koputtaa] ja ne täytyy ottaa huomioon myös [Puhemies: Nyt minuutti on kulu-
nut, edustaja Mykkänen!] uhanalaisina lajeina metsänhoidossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.48 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Muutama sitaatti hallitusohjelmasta: ”Metsänomistajan päätösvaltaa metsien käytössä vahvistetaan.” ”Maan- ja metsänomistaja on itse paras päättämään omaisuutensa hoidosta ja käytöstä.” ”Omaisuuden suojaa kunnioitetaan.”

Arvoisa puhemies! Ongelma on se, että hallitus ei noudata omaa ohjelmaansa. Ministeri on julkisessa puheessaan asettanut suojelutavoitteita, joista hän on sitten keskustellut tai kuullut niiden toteuttamisesta metsäalan yrityksiä ilman, että näissä keskusteluissa ovat olleet läsnä ne, jotka ovat päätöksien kohteita, eli metsänomistajat. Tässä ikävästi romutuivat pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjaukset, joita alussa luettelin: kirjaukset metsänomistajan päätösvallan kasvattamisesta ja omaisuuden suojan kunnioittamisesta. Kysyn pääministeri Orpolta: oliko ministeri Mykkäsellä mandaatti asettaa uusia suojelutavoitteita, [Puhemies koputtaa] ja oliko koko hallitus tästä mandaatista tietoinen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.49 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittääksemme olemme yhtä mieltä siitä, että nämä traagiset tapaukset Hukajoella ja eräissä muissa kohteissa ovat epäonnistumisia nimenomaan puuta ostavan teollisuuden hankintaketjussa, eivät metsänomistajapuolella. [Anne Kalmari: Ja metsänomistajaa rangaistaan!] Ja siinä tilanteessa, kun joudumme varmistamaan, miten voisimme valtiona auttaa valvonnassa ja ennaltaehkäisyssä, on luonnollista, että ne, jotka ovat epäonnistuneet, eli metsäyhtiöt omassa alihankintaketjussaan, ovat ne, joiden kanssa ensimmäiseksi käydään läpi, mitä tässä on tapahtunut heidän mielestään, miten voidaan ennaltaehkäistä, valvoa. Nyt, kun keskustelu siirtyy käytännön tasolle, muun muassa niihin tietoihin, jotka ovat metsänomistajan hallussa, laajempi työryhmä katsoo — myös metsänomistajat mukaan lukien. Mutta marssijärjestys tässä on ollut aivan selvä: me pyrimme auttamaan metsäyhtiöitä toimimaan lakien mukaan ja niin, että luottamus suomalaisen luonnon suojaan on olemassa. Sen sijaan, kuten olen itsekin julkisuudessa korostanut, puukaupan ehdot ovat Suomessa pitkän perinteen kautta syntynyt asia, jossa on varmasti asioita, joista koko ajan metsänomistajat ja metsäteollisuus neuvottelevat. [Puhemies koputtaa] Mutta niihin hallitus ei lähde päämääröimään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

16.51 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta peräänkuuluttaa reiluutta ja sitä, että ne, joita päätökset koskevat, myös pääsevät niihin pöytiin sitten mukaan eivätkä vain seuraa tilanteita mediasta. [Mauri Peltokangas: Juurihan se sanottiin, että pääsevät!] Peräänkuulutamme myös sitä, että arvokkaat luontokoh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 84/2024 vp

teet suojellaan ja lakeja noudatetaan. Jotta tähän päästäisiin, lainsäädännön tulee olla selkeää, jotta ely-keskukset ympäri Suomen voivat tehdä samanlaisia päätöksiä. Ja tässä valitettavassa raakkukeississä ely-keskus antoi suosituksen jokivarren suojakaistasta, vaikka elyllä olisi ollut mahdollisuus tehdä rajauspäätös ja samalla osoittaa korvaus maanomistajalle.

Ministeri Mykkänen, te peräänkuulutatte ennaltaehkäisyä. Luonnonsuojelulakia tulkitaan monissa muissakin suojelukohteissa vaihtelevilla tavoilla. Kysynkin ministeri Mykkäselä: onko hallitus muuttamassa luonnonsuojelulakia selkeämpään suuntaan siten, että rajauspäätöksillä varmistetaan alueen tarkka suojelu ja samalla myös korvaus [Puhemies koputtaa] maanomistajalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, kuten olen sanonutkin, tässä asiassa sinänsä on kyse asiasta, jota tutkitaan törkeänä luonnonsuojelulain rikkomisena. Kuten ministeri Essayah totesi, pykälät ovat sinänsä selvät. Sitten on alalla omia sitoumuksiaan, sopimusmallejaan, traditio niiden kehityksestä — se on toinen asia. Nyt valtio ennen kaikkea miettii — tietysti yhdessä niiden kanssa, joilla tämä epäonnistuminen on tapahtunut — voidaanko me auttaa metsäalaa palauttamaan luottamus sillä, että on ennaltaehkäisyä ja valvontaa, että esimerkiksi lajitiedot tulevat metsänkäyttösuunnitteluun riittävän aikaisessa vaiheessa ja että toisaalta jälkikäteisvalvonta tuo riittävän pelotteen sille, ettei tällaisia rikkomuksia tapahdu.

Mitä tulee sitten itse lakisäätöiseen lajisuojeluun, niin tämä asia on sellainen, jossa siis sinänsä selvilläolokysymyksiä ja vastuukysymyksiä tarkastellaan perusteellisesti ja rauhassa, tässä ei hätiköintiin kannata mennä: onko jotain, mitä pitää täsmentää. Se on normaalia. Mutta se periaate Suomessa on, sanoisin, vääjäämätön — ja toivon, että esitätte, jos haluatte muuttaa sen — että kun meillä on satoja uhanalaisia lajeja pelkästään metsissä, niin niiden suojaaminen, arvokkaan suomalaisen uhanalaisen lajin suojeleminen, ei voi perustua [Puhemies koputtaa] kaikissa tapauksissa siihen, että ne rajataan rajauspäätöksellä, vaan ne lajit ovat sellaisia, [Puhemies koputtaa] jotka metsänhoidossa otetaan huomioon.

Kysymyksen käsittely päättyi.